

Irodalom csángó nyelvjárásban (Magyar Nemzet Online, 2003. július 24.)

Haklik Norbert

Tusnádfürdőn, az Erdélyi Magyar Írók Ligája (EMÍL) és a kolozsvári Bulgakov kávéház közös sátrában kedden a regionális irodalmakról szóló kerekasztal-beszélgetéssel folytatódott a XIV. Bálványosi Szabadegyetem és Diáktábor irodalmi programja. Az Egzotikum vagy muksaiság? címmel megtartott eszmecsere résztvevői az új Lakatos Demeterként számon tartott moldvai csángó poéta, Duma-István András, a lapunkban is gyakran publikáló gyimesi csángó prózaíró, György Attila, a kézdivásárhelyi székely költő, Sántha Attila, valamint a csíkszeredai Székelyföld és a Moldvai Magyarság című folyóiratok főszerkesztője, Ferenczes István József Attila-díjas költők voltak.

A beszélgetés témájaként szolgáló kérdésfeltevést Sántha Attila azzal indokolta, hogy az utóbbi időben a költészetben is egyre gyakrabban jelennek meg a helyi ízek, és Erdélyországban az irodalmárok közül sokan – akár maga Sántha – székely vagy csángó nyelvjárásban is írnak. Sántha szerint érdekes kérdés, hogyan olvasható akár Budapesten egy, az ottani őslakos számára ismeretlen nyelvjárásban megírott költemény. Ennek kapcsán a beszélgetésbe bekapcsolódó kiváló prózaíró, Bogdán László arra mutatott rá: a probléma kétirányú, ugyanis feltehetőleg a székely olvasók sem igen értenék a legfrissebb pesti szlengben íródott műveket.

György Attila felolvasása előtt arra hívta fel a figyelmet, hogy a provinciális irodalom meghatározás eleve értelmetlen, hiszen Márquez faluja éppúgy provincia, mint például a moldvai csángó magyar Klézse vagy akár Budapest, ha messziről nézzük.

A Klézseről érkezett Duma-István András verseinek nyelvezetével már-már az Ómagyar Mária-siralom világát idézi meg, de költeményei sokkal többek kuriózumnál. Egyébként már Duma-István András mellett is van utánpótlása a moldvai magyar költészetnek – a magyarfalusi Iancu Laura tűnt fel a folyóiratokban munkáival, ám ő már az „akadémikus” magyar köznyelvet használja műveiben.

Ferenczes István az irodalmi esten Didergés című, csángó témájú hosszú verséből olvasott fel részleteket, amely talán csak Domonkos István Kormányeltörésben című költeményéhez fogható drámaisággal fogalmazza meg a nyelv- és identitásvesztés tragédiáját.